

روش تحقیق در علوم اسلامی

(کلیه گرایش‌های رشته الهیات)

www.ketab.ir

دکتر سید ابوالقاسم نقیعی

سرشناسه	نقیبی، سید ابوالقاسم، ۱۳۴۲-
عنوان و پدید آور	روش تحقیق در علوم اسلامی (کلیه گرایش‌های رشته الهیات)/ مؤلف: سید ابوالقاسم نقیبی.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	چهارده، ۱۷۷ص.
فروست	دانشگاه پیام نور؛ ۱۱۷۰۳؛ دانشکده الهیات؛ ۱۸۵.
شابک	978-964-387-745-3
وضعیت فهرست نویسی	فیا.
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۷۵-۱۷۷؛ همچنین به صورت زیرنویس.
یادداشت	نمایه.
موضوع	علوم اسلامی - تحقیق - آموزش برنامه‌ای.
شناسه افزوده	دانشگاه پیام نور.
رده بندی کنگره	۹۱۱/۷۴ BP
رده بندی دیویی	۲۹۷/۰۷۲
شماره کتابشناسی ملی	۲۲۲۴۵۳۳

دانشگاه پیام نور

روش تحقیق در علوم اسلامی

مؤلف: دکتر سید ابوالقاسم نقیبی

ویراستار علمی: دکتر مهدی زمانی

تهیه و تولید: مدیریت تولید مواد و تجهیزات آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول فروردین ۱۳۹۰

شابک: ۳- ۷۴۵ - ۳۸۷ - ۹۶۴ - ۹۷۸

ISBN: 978 - 964 - 387-745-3

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی‌های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق نشر اعم از چاپی، الکترونیکی، تصویری، صوتی و اینترنتی برای دانشگاه پیام نور محفوظ است)

قیمت: ۱۹۰۰۰ ریال

بسم الله الرحمن الرحيم

پیشگفتار ناشر

کتاب‌های دانشگاه پیام نور حسب مورد و با توجه به شرایط مختلف یک درس در یک یا چند رشته دانشگاهی، به صورت کتاب درسی، متن آزمایشگاهی، فرادرسی، و کمک‌درسی چاپ می‌شوند.

کتاب درسی ثمره کوشش‌های علمی صاحب اثر است که براساس نیازهای درسی دانشجویان و سرفصل‌های مصوب تهیه و پس از داوری علمی، طراحی آموزشی، و ویرایش علمی در گروه‌های علمی و آموزشی، به چاپ می‌رسد. پس از چاپ ویرایش اول اثر، با نظرخواهی‌ها و داوری علمی مجدد و با دریافت نظرهای اصلاحی و متناسب با پیشرفت علوم و فناوری، صاحب اثر در کتاب تجدیدنظر می‌کند و ویرایش جدید کتاب با اعمال ویرایش زیبایی و صوری جدید چاپ می‌شود.

متن آزمایشگاهی (م) راهنمایی است که دانشجویان با استفاده از آن و کمک استاد، کارهای عملی و آزمایشگاهی را انجام می‌دهند.

کتاب‌های فرادرسی (ف) و کمک‌درسی (ک) به منظور غنی‌تر کردن منابع درسی دانشگاهی تهیه و بر روی لوح فشرده تکثیر می‌شوند و یا در وبگاه دانشگاه قرار می‌گیرند.

مدیریت تولید محتوا و تجهیزات آموزشی

فهرست مطالب

درس اول - مفهوم و اصول حاکم بر پژوهش های اسلامی.....	۱
۱. مفهوم پژوهش در گستره های علوم اسلامی.....	۱
۲. متن دین اسلام و ضرورت دستیابی به آن.....	۲
۳. اقسام علوم اسلامی.....	۳
۴. غایت در پژوهش های اسلامی.....	۴
۵. مسائل پژوهش های اسلامی.....	۴
۶. تعهد به کشف حقیقت دین.....	۵
۷. هم بستگی در عین تمایز میان علوم اسلامی، بستر تعامل پژوهشی.....	۵
۸. تنوع روش ها در پژوهش های اسلامی.....	۶
۹. تجدید و تکامل پذیری روش ها.....	۸
۱۰. تغییر نگرش نسبت به دین و روش های متناسب با آن.....	۸
درس دوم - روش های فکری در علوم اسلامی.....	۹
۱. روش های فکری اسلامی.....	۹
۱-۱. روش فلسفی استدلالی مشائی.....	۱۰
۱-۲. روش فلسفی اشراقی.....	۱۰
۱-۳. روش سلوکی عرفانی.....	۱۰
۱-۴. روش استدلال کلامی.....	۱۱
درس سوم - روش های فقهی برای دستیابی به احکام اسلامی از منابع.....	۱۳
۱. مکتب های فقهی اخباری و اصولی.....	۱۳
۲. روش های فقهی برای فهم احکام اسلامی از منابع.....	۱۴
۲-۱. روش تفقه اجتهادی.....	۱۴
۲-۲. روش تفقه اخباری.....	۱۶

درس چهارم - روی آوردهای پژوهشی در علم اخلاق.....	۱۹
۱. ضرورت اهتمام به آموزه‌های اخلاقی اسلام.....	۱۹
۲. روی آوردها در علم اخلاق اسلامی.....	۲۰
۲-۱. روی آورد فلسفی.....	۲۰
۲-۲. روی آورد عرفانی.....	۲۱
۲-۳. روی آورد نقلی.....	۲۳
۲-۴. روی آورد تلفیقی.....	۲۳
درس پنجم - مراحل پژوهش در زمینه‌ی گزاره‌های نقلی اسلامی.....	۲۵
۱. گزاره‌های نقلی قرآنی و حدیثی.....	۲۵
۱-۱. احراز صدور گزاره نقلی حدیثی.....	۲۶
۱-۲. شناختن شأن نزول و اسباب صدور گزاره نقلی.....	۲۶
۱-۳. فهم مفردات گزاره نقلی.....	۲۸
۱-۴. فهم ترکیب گزاره نقلی.....	۲۹
۱-۵. جمع‌آوری قرینه‌های منصرف‌کننده گزاره نقلی از ظهور بدوی.....	۲۹
۱-۶. تشکیل خانواده گزاره‌های نقلی.....	۳۰
۱-۷. رفع تعارض بین گزاره‌های نقلی حدیثی.....	۳۰
۱-۸. اهتمام به مقاصد عقاید اخلاق و احکام.....	۳۱
۱-۹. توجه به دست‌آوردهای علوم بشری در فهم گزاره‌های نقلی.....	۳۲
۱-۱۰. توجه به زمان و مکان، در فهم گزاره‌های نقلی.....	۳۲
درس ششم - پژوهش میان رشته‌ای در علوم اسلامی.....	۳۵
۱. تنوع روش در علوم اسلامی و ضرورت پژوهش‌های میان رشته‌ای در علوم اسلامی.....	۳۵
۲. مواضع پژوهشگر نسبت به کار بست روش‌ها و دانش‌های اسلامی در حل مسئله واحد.....	۳۶
۲-۱. اختیار یک دانش و روش و نفی دانش‌ها و روش‌های دیگر.....	۳۶
۲-۲. جمع‌آوری آراء عالمان علوم اسلامی در زمینه‌ی مسئله‌ی واحد در منظومه علوم و معارف اسلامی.....	۳۶
۲-۳. جمع‌آوری آرای عالمان علوم اسلامی در زمینه‌ی مسئله واحد و ایجاد تعامل پویا و مؤثر بین آنها.....	۳۷
۳. تعریف پژوهش‌های میان رشته‌ای در علوم اسلامی.....	۳۷
۴. نسبت بین پژوهش‌های میان رشته‌ای و تعلق مسئله مورد پژوهش به شاخه‌ای از شاخه‌های علوم اسلامی.....	۳۷
۵. نمونه پژوهش میان رشته‌ای در علوم اسلامی.....	۳۸
درس هفتم - نگاهی اجمالی به مراحل پژوهش در گستره‌های علوم اسلامی.....	۴۱
مراحل پژوهش.....	۴۲
۱. مسئله‌یابی.....	۴۲
۲. مسئله شناسی.....	۴۳
۳. ارائه‌ی فرضیه.....	۴۴
۴. جمع‌آوری اطلاعات و سنجش اعتبار آن‌ها.....	۴۵
۵. سازمان‌دهی اطلاعات جمع‌آوری شده.....	۴۶
۶. تجزیه و تحلیل اطلاعات براساس معیارهای شناخته شده برای آزمون فرضیه.....	۴۶

۴۶	نتیجه.....
۴۶	۸ گزارش پژوهش.....
۴۹	درس هشتم - گام‌های پژوهشگر در مسئله‌یابی و مسئله‌شناسی.....
۵۰	۱. عبور از مشکل به مسئله.....
۵۱	۲. شناخت ماهیت مسئله و تعیین گستره‌ی علمی آن.....
۵۲	۳. مشخص کردن محدوده‌ی مسئله‌ی مورد پژوهش.....
۵۳	۴. جمع‌آوری اطلاعات موجود در منابع از مسئله.....
۵۳	۵. پاسخ‌گویی به مسئله.....
۵۵	درس نهم - فرضیه و ویژگی‌های آن.....
۵۵	۱. تعریف فرضیه.....
۵۶	۲. ویژگی‌های فرضیه‌ی مطلوب.....
۵۹	درس دهم - راهنمای «طرح‌نامه‌ی پژوهش».....
۵۹	۱. تعریف و ضرورت تدوین طرح‌نامه‌ی پژوهش.....
۶۰	۲. بخش‌های طرح‌نامه.....
۶۰	۲-۱. عنوان پژوهش.....
۶۱	۲-۲. مشخصات مجری طرح پژوهش.....
۶۱	۲-۳. تبیین مسئله، پرسش‌های اصلی و فرعی پژوهش.....
۶۲	۲-۴. تبیین فرضیه یا فرضیات پژوهش.....
۶۳	۲-۵. اهداف پژوهش.....
۶۳	۲-۶. نوع پژوهش.....
۶۳	۲-۷. روش پژوهش.....
۶۶	۲-۸. پیشینه‌ی پژوهش.....
۶۶	۲-۹. فهرست منابع.....
۶۷	۲-۱۰. مخاطبان پژوهش.....
۶۷	۲-۱۱. مشکلات و محدودیت‌های احتمالی.....
۶۷	۲-۱۲. فهرست اجمالی مطالب.....
۶۸	۲-۱۳. زمان‌بندی پژوهش.....
۶۸	۲-۱۴. پیش‌بینی بودجه و امکانات.....
۶۹	۲-۱۵. روش و زبان نگارش.....
۶۹	۲-۱۶. آئین نگارش.....
۷۱	درس یازدهم - روش‌های جمع‌آوری اطلاعات.....
۷۱	۱. روش‌های جمع‌آوری اطلاعات میدانی و کتابخانه‌ای.....
۷۲	۱-۱. روش‌های میدانی برای جمع‌آوری اطلاعات.....
۷۲	۱-۱-۱. جمع‌آوری اطلاعات به روش مشاهده.....
۷۳	۱-۱-۲. جمع‌آوری اطلاعات به روش پرسش‌نامه.....

۷۳	۱-۳. جمع‌آوری اطلاعات به روش مصاحبه
۱۱۳	۱-۲. روش کتابخانه‌ای در جمع‌آوری اطلاعات
۷۵	درس دوازدهم - روش کتابخانه‌ای در جمع‌آوری اطلاعات
۷۶	۱. کتابخانه
۷۷	۲. روش‌های سازمان‌دهی مواد کتابخانه
۷۸	۳. ضرورت آشنایی با رده‌بندی منابع اسلامی در نظام طبقه‌بندی دیویی و کنگره
۷۹	۴. رده‌بندی دهنده دیویی اسلام
۸۰	۵. عناوین آثار اسلامی در رده‌بندی دیویی
۸۰	۵-۱. قرآن (۲۹۷/۱)
۸۰	۵-۲. حدیث (۲۹۷/۲)
۸۰	۵-۳. فقه و اصول (۲۹۷/۳)
۸۱	۵-۴. کلام (عقاید) (۲۹۷/۴)
۸۱	۵-۵. فرق و مذاهب اسلامی (۲۹۷/۵)
۸۱	۵-۶. اخلاق اسلامی (۲۹۷/۶)
۸۲	۵-۷. آداب و رسوم مسلمانان (۲۹۷/۷)
۸۲	۵-۸. تصوف و عرفان (۲۹۷/۸)
۸۲	۵-۹. تاریخ دین اسلام و طبقات و تراجم (۲۹۷/۹)
۸۲	۶. جایگاه منابع اسلامی در رده‌بندی کتابخانه‌ی کنگره (LC)
۸۲	۶-۱. رده‌بندی کتابخانه کنگره (LC)
۸۳	۶-۲. جایگاه منابع اسلامی در رده‌بندی کتابخانه کنگره (LC)
۸۵	درس سیزدهم - مهم‌ترین منابع و اسناد پژوهشگر علوم اسلامی
۸۵	۱. کتاب
۸۷	۱-۱. قطع و اندازه کتاب
۸۷	۱-۲. اجزای کتاب
۸۸	۲. شبه کتاب
۸۸	۳. مجموعه‌ی مقالات
۸۸	۴. نشریه‌ی ادواری
۸۸	۵. پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها
۸۹	۶. یادنامه
۸۹	۷. منابع الکترونیکی
۹۰	۸. منابع دیداری و نوشتاری
۹۰	۹. میکروفیلم‌ها
۹۰	۱۰. سکه
۹۰	۱۱. سنگ‌نوشته‌ها
۹۰	۱۲. مهرها
۹۱	۱۳. فرمان‌ها

۹۳	درس چهاردهم - گام‌های پژوهشگر در جمع‌آوری و سازمان‌دهی اطلاعات
۹۴	گام اول: شناسایی منابع
۹۴	گام دوم: اولویت‌سنجی منابع
۹۵	گام سوم: مطالعه‌ی منابع
۹۵	گام چهارم: برگه‌نویسی
۹۵	گام پنجم: سازمان‌دهی برگه‌ها
۹۷	درس پانزدهم - برگه‌نویسی و روش تنظیم آن
۹۸	۱. اجزای تشکیل‌دهنده‌ی برگه
۹۸	۱-۱. متن
۹۸	۱-۲. اطلاعات مندرج در برگه
۹۸	۱-۲-۱. عنوان موضوع
۹۸	۱-۲-۲. منبع
۹۹	۱-۲-۳. گام تهیه‌کننده‌ی برگه
۹۹	۱-۲-۴. تاریخ برگه‌نویسی
۹۹	۱-۲-۵. شماره‌ی برگه
۹۹	۱-۲-۶. کد موضوع
۹۹	۱-۲-۷. نوع ثبت مطلب
۱۰۰	۱-۲-۸. حاشیه
۱۰۰	۲. نکات مهم در برگه‌نویسی
۱۰۱	۳. روش تنظیم برگه‌ها
۱۰۳	درس شانزدهم - تجزیه و تحلیل روشمند اطلاعات
۱۰۴	۱. روش‌های تجزیه و تحلیل اطلاعات
۱۰۴	۱-۱. روش آماری (کمی)
۱۰۴	۱-۲. روش تحلیل محتوا (کیفی)
۱۰۴	۲. مراحل تجزیه و تحلیل اطلاعات
۱۰۵	۲-۱. آماده‌سازی، شرح و طبقه‌بندی اطلاعات
۱۰۵	۲-۱-۱. آماده‌سازی، شرح و طبقه‌بندی اطلاعات در روش آماری
۱۰۵	۲-۱-۲. آماده‌سازی، شرح و طبقه‌بندی اطلاعات در روش تحلیل محتوا (کیفی)
۱۰۶	۲-۲. تحلیل و کشف روابط اطلاعات طبقه‌بندی شده
۱۰۶	۲-۳. نتیجه‌گیری و مقایسه آن با نتایج مورد انتظار
۱۰۹	درس هفدهم - اجزای پایان‌نامه و رساله و ترتیب منطقی آن‌ها
۱۱۰	۱. جلد
۱۱۰	۲. عطف یا شیرازه
۱۱۰	۳. صفحه‌ی گشایش
۱۱۱	۴. صفحه‌ی عنوان
۱۱۱	۵. صفحه‌ی سپاس‌گزاری

۱۱۲	۶. صفحه‌ی اهدا
۱۱۲	۷. چکیده
۱۱۳	۸. فهرست مندرجات یا مطالب
۱۱۵	۹. مقدمه یا دیباچه
۱۱۵	۱۰. متن
۱۱۶	۱۱. فهرست منابع و مآخذ
۱۱۷	۱۲. فهرست لغات و اصطلاحات واژه‌نامه
۱۱۸	۱۳. فهرست راهنما یا نمایه‌ی موضوعی
۱۱۹	۱۴. فهرست اعلام یا نمایه‌ی نام‌ها
۱۱۹	۱۵. فهرست تصویرها، جدول‌ها، نقشه‌ها

درس هجدهم - روش‌های مستندسازی پژوهش

۱۲۱	۱. پانویس
۱۲۲	۱-۱. پانویس توضیحی
۱۲۲	۱-۲. پانویس ارجاعی
۱۲۳	۲. فهرست منابع
۱۲۳	۲-۱. کتاب
۱۲۴	۲-۲. مقاله‌ای از یک مجله
۱۲۵	۲-۳. مقاله‌ی دایره‌المعارف
۱۲۵	۲-۴. پایان‌نامه
۱۲۵	۲-۵. مقاله ترجمه شده
۱۲۵	۲-۶. مآخذ اینترنتی
۱۲۶	۳. پی‌نوشت
۱۲۶	۴. ارجاع در داخل متن
۱۲۶	۵. تذکرات مهم در زمینه‌ی پانویس ارجاعی

درس نوزدهم - مقاله

۱۲۹	۱. اهمیت مقاله‌نویسی
۱۳۰	۲. اجزا و ساختار مقاله علمی - پژوهشی
۱۳۰	۲-۱. عنوان
۱۳۱	۲-۲. مشخصات نگارنده یا نگارندگان
۱۳۱	۲-۳. چکیده
۱۳۱	۲-۴. واژگان کلیدی
۱۳۲	۲-۵. مقدمه
۱۳۳	۲-۶. متن
۱۳۳	۲-۷. یافته‌ها و نتایج
۱۳۳	۲-۸. ارجاعات
۱۳۳	۲-۹. فهرست منابع

۱۳۵	درس بیستم - آئین نگارش و ویرایش
۱۳۵	۱. قواعد نقطه‌گذاری
۱۳۶	۱-۱. نقطه
۱۳۶	۱-۲. ویرگول
۱۳۶	۱-۳. نقطه - ویرگول
۱۳۶	۱-۴. دو نقطه
۱۳۷	۱-۵. علامت نقل قول یا گیومه
۱۳۷	۱-۶. علامت سؤال
۱۳۷	۱-۷. علامت تعجب
۱۳۷	۱-۸. پرانتز یا دو هلال
۱۳۸	۱-۹. فلا ب
۱۳۸	۱-۱۰. خط فاصله
۱۳۸	۱-۱۱. خط ممید
۱۳۸	۱-۱۲. سه نقطه
۱۳۹	۱-۱۳. ممیز
۱۳۹	۱-۱۴. ابضا یا علامت تکرار
۱۳۹	۱-۱۵. ستاره
۱۳۹	۲. ویرایش و آماده‌سازی متن برای چاپ
۱۴۰	۲-۱. ویرایش فنی
۱۴۰	۲-۲. ویرایش محتوایی
۱۴۱	۳. نشانه‌های اختصاری
۱۴۱	۳-۱. برخی از نشانه‌های اختصاری فارسی و عربی در نوشته‌های پژوهشی
۱۴۲	۳-۲. برخی نشانه‌های اختصاری لاتین در نوشته‌های پژوهشی
۱۴۲	۳-۳. برخی نشانه‌های اختصاری برای ویراستاری و تصحیح دست‌نوشته‌ها و نمونه‌های چاپی
۱۴۵	ضمائم
۱۴۵	ضمیمه ۱ - تصحیح نسخه‌های خطی
۱۴۵	۱. منابع تصحیح
۱۴۵	۱-۱. منبع اصلی
۱۴۶	۱-۲. منبع فرعی
۱۴۶	۲. ملاک‌های شرکت دادن نسخه در تصحیح
۱۴۶	۲-۱. قدمت نسخه
۱۴۶	۲-۲. صحت و اصالت نسخه
۱۴۷	۲-۳. استقلال نسخه
۱۴۷	۳. روش‌های تصحیح نسخه‌های خطی
۱۴۷	۳-۱. تصحیح بر مبنای نسخه‌ی اساس
۱۴۷	۳-۲. روش تصحیح التقاطی
۱۴۸	۳-۳. روش تصحیح بینابین
۱۴۸	۳-۴. روش تصحیح قیاسی

۴.	مراحل تصحیح نسخه.....	۱۴۸
۵.	رمزگذاری نسخه‌ها.....	۱۴۸
۶.	پاراگراف‌بندی و کتاب‌آرایی نسخه‌های خطی.....	۱۵۰
۷.	موارد لزوم عنایت مصحح در مقدمه، حواشی و تعلیقات متن مصحح.....	۱۵۱
۷-۱.	موارد قابل توجه در مقدمه.....	۱۵۱
۷-۲.	موارد قابل توجه در تحشیه و تعلیق.....	۱۵۲
۸.	فهرست‌ها.....	۱۵۲
ضمیمه ۲ -	نحوه نگارش و صفحه‌آرایی پایان‌نامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری.....	۱۵۳
	نکات عمومی.....	۱۵۳
	مشخصات روی جلد.....	۱۵۳
	مشخصات صفحات فرعی.....	۱۵۴
	مشخصات صفحات اصلی.....	۱۵۵
ضمیمه ۳ -	نمونه‌ی طرح‌نامه‌ی پژوهشی دانشگاهی و حوزوی.....	۱۵۷
ضمیمه ۴ -	نمونه‌ی راهنمای تهیه و پذیرش مقاله‌ی علمی و پژوهشی.....	۱۶۴
ضمیمه ۵ -	برخی ویژگی‌های مورد نظر در مقاله‌ی علمی و پژوهشی دائرةالمعارف‌ها.....	۱۶۷
۱.	شیوه‌نامه‌ی تألیف مقاله.....	۱۶۷
۲.	شیوه‌نامه‌ی استناد و ارجاع.....	۱۶۸
ضمیمه ۶ -	معرفی برخی منابع الکترونیکی.....	۱۷۰
۱.	عناوین بعضی منابع اطلاعات دیجیتال.....	۱۷۰
۲.	عناوین برخی از پایگاه‌های اسلامی موجود در اینترنت.....	۱۷۰
	فهرست اعلام.....	۱۷۲
	کتابنامه.....	۱۷۵

مقدمه

قال علی علیه السلام: «العلم علمان: مطبوع و مسموع و لاینفع مسموع اذا لم یکن مطبوع»^۱.

در آموزه‌های اسلامی، علم به دو قسم مطبوع و مسموع تقسیم شده است. علم مسموع، علمی است که از طریق آموزش، فراگیری و اکتساب برای متعلم به دست می‌آید و علم مطبوع، علمی است که از درون متعلم می‌جوشد و به تولید دانش می‌انجامد. داده‌های علم مسموع در گستره یک دانش پس از تبدیل به اطلاعات مرتبط، مواد فعالیت روشمند عالم برای تولید علم به‌شمار می‌آید. آموزش کافی موجب می‌گردد پژوهشگر به مفاهیم بنیادی، مبانی، مسائل، روش‌ها، ابزارها و نظریات گستره پژوهش خود شناخت لازم را پیدا کند و به آسانی بتواند با مواجهه به مشکل آن را به مسئله تبدیل نموده و پیشینه پژوهش را دریابد و راه حل آن را شناسایی کند. گذر از مرحله‌ی علم مسموع (آموزش) به مرحله‌ی علم مطبوع (پژوهش) علاوه بر این که اندوخته‌های علمی را بارور می‌سازد، وجود عالم را ثمربخش و مؤثر قرار می‌دهد. این فرآیند نیازمند ابزارها و روش‌هایی است که به عالم معیار سنجش اعتبار علمی یافته‌هایش را اعطا می‌کند و به دیگر عالمان امکان ارزیابی آن را به دست می‌دهد و تکمیل یافته‌ها و استمرار پژوهش را با تکیه بر یافته‌های پیشین میسر می‌سازد و از این رو، آشنایی با این ابزارها و روش‌ها برای دانشجویان و پژوهشگران علوم اسلامی یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر تلقی می‌گردد؛ پژوهش محصول دانش، مهارت، توانایی و نگرش

۱. اربلی، ابن ابی الفتح، ۱۴۰۵ هـ کشف الغمّه، ج ۳، ۱۳۹.

پژوهشگر است روش تحقیق در علوم اسلامی مهارت و توانایی لازم را برای گذر از بستر آموزش مستمر و پویا به پژوهشگر علوم اسلامی اعطا می‌کند.

اثر روش تحقیق در علوم اسلامی، حاصل کارگاه آموزشی روش تحقیق با دانشجویان مقطع تحصیلات تکمیلی است. امید است با تذکرات عالمانه استادان بزرگواری که تدریس آن را به عهده خواهند داشت کاستی‌ها و نواقص، در چاپ‌های بعدی مرتفع گردد. بر خود لازم می‌دانم از عنایت همه بزرگواریانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند، تشکر کنم. از مسئولان و استادان ارجمند دانشکده الهیات دانشگاه پیام‌نور، به‌ویژه آقایان دکتر عابدین مؤمنی، دکتر ناصر محمدی و دکتر مهدی زمانی سپاسگزارم و همچنین از سرکار خانم مریم رضازاده که حروفچینی و صفحه‌پردازی این اثر را به عهده داشته‌اند قدردانی می‌نمایم.

سید ابوالقاسم نقیبی